

Schuldenproblematiek in beeld

Personen met geregistreerde problematische schulden

2021-2023

Inhoud

Samenvatting.....	4
1. Inleiding	5
2. Personen met geregistreerde problematische schulden	6
2.1. Definitie geregistreerde problematische schulden.....	6
2.2. Aantal personen met geregistreerde problematische schulden.....	7
3. Ontwikkeling aandeel personen met geregistreerde problematische schulden	10
3.1. Ontwikkeling aandeel personen geregistreerde problematische schulden – totaal	10
3.2. Ontwikkeling aandeel personen geregistreerde problematische schulden – per bron.....	11
4. Regionale verdeling geregistreerde problematische schulden.....	13
5. Achtergrondkenmerken	15
5.1. Demografische kenmerken	15
5.2. Sociaaleconomische kenmerken	18
6. Conclusie	22
Bijlage 1. Toelichting definitie geregistreerde problematische schulden	24
Bijlage 2. Aandeel personen met geregistreerde problematische schulden per gemeente	28
Bijlage 3. Afkortingen en Begrippen.....	36
Afkortingen.....	36
Begrippen	36

Samenvatting

Aanleiding

Op verzoek van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) publiceert het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) het [dashboard Schuldenproblematiek in beeld](#). Op dit dashboard staat informatie over geregistreerde problematische schulden bij *huishoudens*. Het CBS ontvangt regelmatig vragen over geregistreerde problematische schulden bij *personen*. In dit rapport wordt daar meer inzicht in gegeven.

Definitie

Om geregistreerde problematische schulden in kaart te brengen wordt gekeken naar 13 landelijke schuldregistraties. Denk hierbij aan problematische betalingsachterstanden bij de Belastingdienst, schuldregistraties bij Bureau Krediet Registratie en lange betalingsachterstanden wat betreft de zorgverzekering.

Omvang problematiek

Op 1 januari 2023 hadden afgerond 873 duizend personen van 16 jaar en ouder geregistreerde problematische schulden. Dit is 5,9 procent van alle personen van 16 jaar en ouder in Nederland. Vier op de tien personen met geregistreerde problematische schulden had meer dan één schuldregistratie.

Ontwikkeling

In de periode 2021-2023 is het totaal aantal personen met geregistreerde problematische schulden volgens de gehanteerde definitie toegenomen. Dit komt door een toename van betalingsachterstanden bij de Belastingdienst. Een mogelijke oorzaak hiervan kan zijn dat tijdens de coronacrisis uitstel van betaling mogelijk was bij de Belastingdienst. Bij de andere schuldregistraties is sprake van een afname in de periode 2021-2023. Toekomstige cijfers moeten meer inzicht geven in de ontwikkeling van geregistreerde problematische schulden in Nederland.

Regionale verdeling

Vooraf in de grote steden (gemeente Amsterdam, 's-Gravenhage en Rotterdam) is de problematiek omvangrijk. Ook in de gemeenten Schiedam, Lelystad, Heerlen en Almere is het aandeel personen met een geregistreerde problematische schuld relatief hoog.

Achtergrondkenmerken

Geregistreerde problematische schulden komen relatief vaak voor bij personen van middelbare leeftijd, personen die zelf en/of van wie hun ouders niet in Nederland geboren zijn, personen in eenoudergezinnen, personen met een uitkering als belangrijkste inkomensbron, personen met een laag huishoudinkomen en laagopgeleide personen. Toch komen geregistreerde problematische schulden in alle lagen van de bevolking voor. Bijvoorbeeld ook bij werkende personen en bij personen met een relatief hoog huishoudinkomen en opleidingsniveau.

Aandachtspunten

In dit onderzoek wordt gebruik gemaakt van 13 landelijke schuldregistraties om geregistreerde problematische schulden in kaart te brengen. Op basis van deze data kan een goede indicatie van schuldenproblematiek in Nederland gegeven worden. Er is echter geen sprake van een volledig beeld aangezien sommige schulden niet in kaart gebracht kunnen worden omdat het CBS niet beschikt over geschikte data. Tot slot dient opgemerkt te worden dat het al dan niet hebben van geregistreerde problematische schulden niet overeen hoeft te komen met hoe personen schulden ervaren.

1. Inleiding

In het kader van het [actieplan Brede Schuldenaanpak](#) heeft het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) behoefte aan kwantitatieve informatie over schulden. Hoe omvangrijk is de schuldenproblematiek? Hoe ontwikkelt deze zich? Wat kenmerkt problematische schuldenaren? Zijn bepaalde levensgebeurtenissen een voorbode van probleemschulden? Met welke andere problemen hangen problematische schulden samen? En zijn er verschillen tussen gemeenten?

Het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) is door SZW gevraagd de beschikbare cijfers op een rij te zetten om deze vragen te kunnen beantwoorden. Dit vraagt het ministerie niet alleen om in de eigen informatiebehoefte te voorzien, maar ook in die van gemeenten en schuldhulpverlenende instanties. Informatie over schuldenproblematiek kan bijvoorbeeld aanknopingspunten bieden voor lokaal beleid.

Het CBS publiceert daarom periodiek het [dashboard Schuldenproblematiek in beeld](#). Op dit dashboard staat informatie over geregistreeerde problematische schulden bij huishoudens. Er wordt naar *huishoudens* gekeken vanuit het idee dat zowel de oorzaken als de gevolgen van problematische schulden vaak op huishoudensniveau spelen. Het CBS krijgt echter vaak de vraag of er ook cijfers beschikbaar zijn over geregistreeerde problematische schulden bij *personen*. Daarom wordt in dit rapport hier meer inzicht in gegeven.

In het volgende hoofdstuk staat beschreven bij hoeveel personen in Nederland sprake is van geregistreeerde problematische schulden. Ook wordt inzicht gegeven in de mate van de problematiek en welke betalingsachterstanden deze personen hebben. In hoofdstuk 3 wordt de ontwikkeling van het aandeel personen met geregistreeerde problematische schulden over de tijd heen beschreven. Hoe de problematiek regionaal verdeeld is, wordt getoond in hoofdstuk 4. In hoofdstuk 5 worden de achtergrondkenmerken van personen met geregistreeerde problematische schulden weergegeven. In hoofdstuk 6 worden de belangrijkste bevindingen samengevat.

2. Personen met geregistreeerde problematische schulden

In dit hoofdstuk wordt beschreven hoeveel personen in Nederland geregistreeerde problematische schulden hebben. Het gaat hier om personen van 16 jaar en ouder. Deze leeftijdsgrens wordt gehanteerd omdat personen vanaf deze leeftijd in de gebruikte schuldregistraties voor kunnen komen.¹ Het hoofdstuk begint met een uitleg over de gehanteerde definitie van geregistreeerde problematische schulden.

2.1. Definitie geregistreeerde problematische schulden

Om geregistreeerde problematische schulden in kaart te brengen kijkt het CBS, op verzoek van SZW, naar schuldregistraties bij meerdere organisaties. Meer specifiek wordt in het voorliggende onderzoek naar 13 schuldregistraties gekeken.

De informatie over schulden verschilt per registratie. Daarom is per registratie bepaald wanneer sprake is van een geregistreeerde problematische schuldsituatie. Hieronder is per registratie de definitie weergegeven. Meer informatie over deze definities is te vinden in Bijlage 1.

1. **Belastingdienst - oninbare schulden** Als een persoon een belastingschuld heeft die in de afgelopen 12 maanden oninbaar is geleden.
2. **Belastingdienst - overige aanslagen** Als een persoon ten minste 12+3 maanden een overige belastingaanslag heeft openstaan én het totale schuldbedrag boven de 50 euro uitkomt.
3. **Belastingdienst - toeslagen** Als een persoon ten minste 24+3 maanden een toeslagbedrag heeft openstaan én het totale schuldbedrag boven de 50 euro uitkomt.
4. **Betalingsachterstand bij Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO)** Als een persoon een betalingsachterstand bij DUO heeft van minimaal 3 maanden én het schuldbedrag (het totaal bedrag van de niet betaalde termijnen) minimaal 270 euro bedraagt.
5. **Betalingsachterstand bij de Sociale Verzekeringsbank (SVB)** Als een persoon een betalingsachterstand voor een door de SVB uitgekeerde uitkering heeft die ten minste 36 maanden openstaat en uitgaande van de bijstandsnorm niet in staat is om het bedrag in de komende 36 maanden af te lossen.
6. **Betalingsachterstand bij Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV)** Als een persoon een betalingsachterstand voor een door het UWV uitgekeerde uitkering heeft die ten minste 36 maanden openstaat en uitgaande van de bijstandsnorm niet instaat is om het bedrag in de komende 36 maanden af te lossen.
7. **Betalingsachterstand geregistreeerd bij Bureau Krediet Registratie (BKR)** Als een persoon een bij BKR geregistreeerde betalingsachterstand heeft.
8. **Betalingsachterstand voor eigen bijdrage Wlz/Wmo** Als een persoon een betalingsachterstand voor de eigen bijdrage voor de Wet langdurige zorg (Wlz) of Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) heeft die ten minste 36 maanden openstaat en uitgaande van de bijstandsnorm niet in staat is om het bedrag in de komende 36 maanden af te lossen.
9. **Betalingsachterstand voor Wet Mulder-Boete bij het Centraal Justitieel Incassobureau (CJIB)** Als een persoon een Wet Mulder-boete heeft waarvan de tweede aanmaning ten minste twee maanden openstaat, of zich al in een ernstigere wanbetalersfase bevindt én het

---

¹ Op het dashboard worden personen die in institutionele huishoudens wonen niet meegenomen. Dit omdat het voor personen binnen instellingen lastig is om te bepalen met wie zij, als het om financiën gaat, een huishouden vormen. Aangezien de analyses in dit rapport niet op het niveau van huishoudens, maar op het niveau van personen uitgevoerd worden, worden deze personen in dit rapport wel meegenomen.

totale bedrag van de boetes die zich minimaal in deze fase bevinden boven de 50 euro is én een persoon met maximaal vijf kentekens voorkomt in het bestand.

10. **Bijstandsvorderingen** Als een persoon bijstandsvordering heeft die ten minste 36 maanden openstaat en uitgaande van de bijstandsnorm niet instaat is om het bedrag in de komende 36 maanden af te lossen.
11. **Schuldregeling geregistreerd bij BKR** Als een persoon een schuldregeling heeft.
12. **Wanbetaler Zorgverzekeringswet (Zvw)** Als een persoon ten minste zes maanden de zorgpremie niet betaald heeft.
13. **Wet schuldsanering natuurlijke personen (Wsnp)** Als een persoon een Wsnp-traject volgt.

Indien een persoon in één of meerdere van deze bronnen voorkomt wordt gesproken over geregistreerde problematische schulden.²

Aandachtspunten bij de cijfers

In dit onderzoek wordt gebruik gemaakt van landelijke registraties om problematische schulden in kaart te brengen. Als personen niet voorkomen in deze registraties of niet binnen de gehanteerde definities vallen, blijven zij in dit onderzoek buiten beeld. Dit betekent niet dat zij per definitie geen problematische schulden hebben. Er zijn namelijk schulden die niet worden geregistreerd. Denk hierbij aan leningen bij familie en vrienden. Ook zijn er schulden die niet centraal/landelijk beschikbaar zijn en daarom niet meegenomen kunnen worden door het CBS. Denk hierbij aan betalingsachterstanden voor huur, gas, water en licht.

Het kan ook gebeuren dat personen voorkomen in de registraties en als problematische schuldenaar worden meegenomen in het onderzoek, maar dat in werkelijkheid geen sprake is van een problematische schuld. Denk bijvoorbeeld aan personen die (nog) niet betaald hebben in verband met een bezwaar tegen een vordering.

Bovendien kan de gehanteerde definitie van problematische schulden afwijken van wat personen zelf als een problematische schuld ervaren. Zo zullen er personen zijn die de geregistreerde problematische schuld zelf niet als een probleem ervaren. En andersom kan natuurlijk ook voorkomen: personen die een schuld hebben die buiten de definitie valt, maar die de schuld wel als problematisch ervaren.

Om verschillende redenen is dus sprake van zowel een over- als onderschatting van het aantal personen met geregistreerde problematische schulden. Het onderzoek geeft in ieder geval inzicht in hoeveel personen schulden hebben indien naar de 13 landelijke registraties gekeken wordt én in welke mate er verschillen zijn tussen personen met en zonder deze schulden.

2.2. Aantal personen met geregistreerde problematische schulden

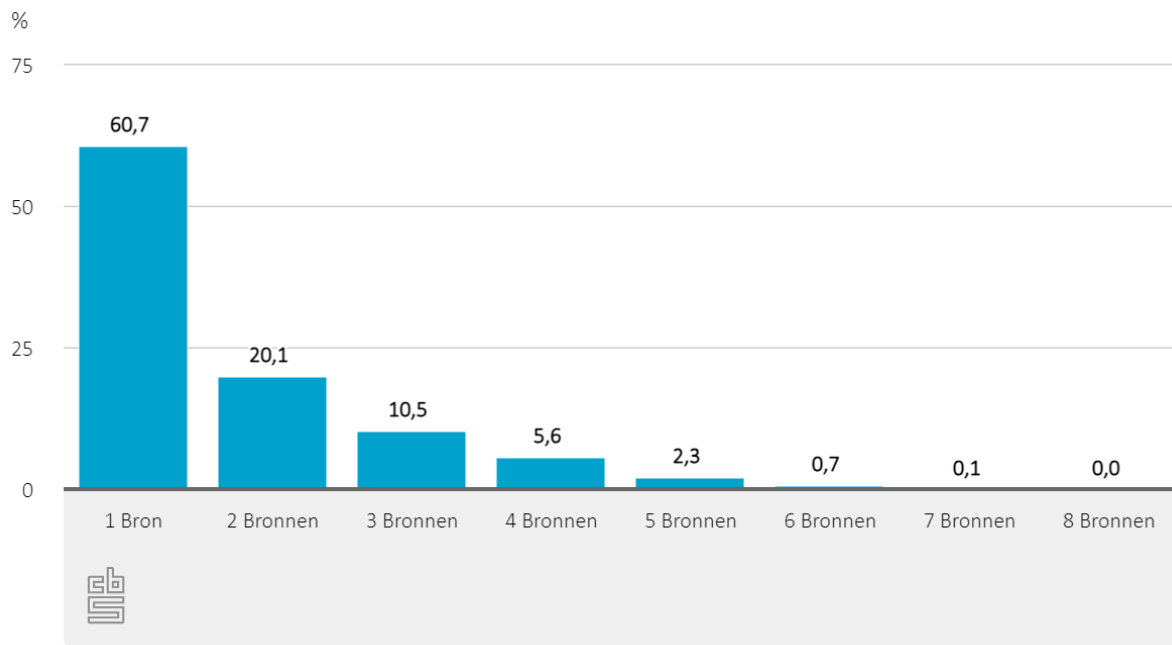
Volgens bovenstaande definitie waren er op 1 januari 2023 afgerond 873 duizend personen van 16 jaar en ouder met een geregistreerde problematische schuld. Dit komt neer op 5,9 procent van alle personen van 16 jaar en ouder in Nederland.

In onderstaande figuur wordt weergegeven in hoeveel registraties personen met problematische schulden voorkomen. In het algemeen kan aangenomen worden dat hoe meer registraties personen hebben hoe groter de problematiek is waar personen mee te kampen hebben. De meeste personen met geregistreerde problematische schulden komen voor in één bron van geregistreerde

² Zie [dit rapport](#) voor meer informatie over de plausibiliteit van een meting gebaseerd op registraties.

problematische schulden. Ongeveer vier op de tien personen met geregistreerde problematische schulden heeft twee of meer (van bovengenoemde) schuldregistraties.

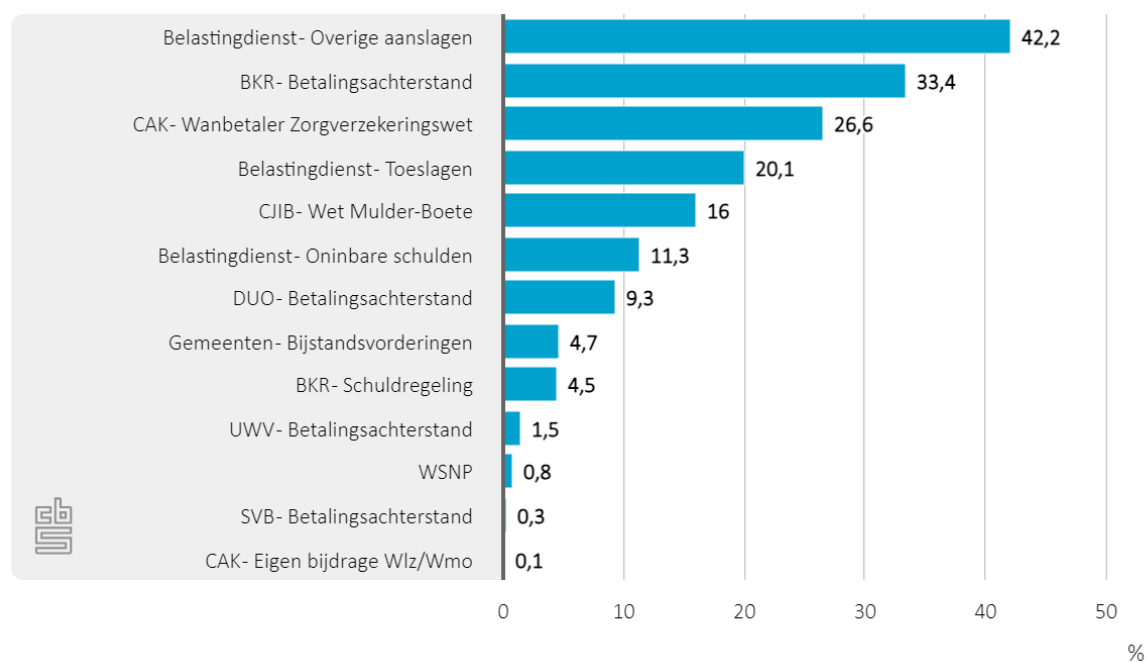
Figuur 2.2.1 Aandeel personen met geregistreerde problematische schulden per aantal schuldregistraties, 2023-01

In de volgende figuur wordt weergegeven in welke bronnen personen met geregistreerde problematische schulden voorkomen (peilmoment 1 januari 2023). Zoals onderstaande figuur toont komen schulden met betrekking tot overige aanslagen bij de Belastingdienst (denk hierbij aan inkomstenbelasting en motorrijtuigenbelasting) het vaakst voor bij personen met geregistreerde problematische schulden. Meer dan vier op de tien personen met geregistreerde problematische schulden heeft een dergelijke schuldregistratie bij de Belastingdienst. Ook betalingsachterstanden geregistreerd bij Bureau Krediet Registratie (BKR) komen relatief vaak voor: bij ongeveer een derde van de personen met geregistreerde problematische schulden. Ongeveer een kwart van de personen met geregistreerde problematische schulden heeft een achterstand bij het betalen van de zorgverzekering. Betalingsachterstanden met betrekking tot door de SVB uitgekeerde uitkeringen en voor de eigen bijdrage Wlz/Wmo komen het minst vaak voor (bij minder dan 0,5 procent van de personen met geregistreerde problematische schulden). Uiteraard maakt niet iedereen in Nederland gebruik van deze voorzieningen waardoor deze betalingsachterstanden ook minder vaak voorkomen.

Figuur 2.2.2 Aandeel personen met geregistreerde problematische schulden per schuldregistraties, 2023-01

3. Ontwikkeling aandeel personen met geregistreeerde problematische schulden

In het vorige hoofdstuk is beschreven hoe geregistreeerde problematische schulden in kaart gebracht worden door het CBS en hoeveel personen in Nederland geregistreeerde problematische schulden hebben. In dit hoofdstuk wordt inzicht gegeven in hoe het aandeel personen met geregistreeerde problematische schulden zich de laatste jaren ontwikkeld heeft. Is het aandeel personen met geregistreeerde problematische schulden de laatste jaren toe- of afgenomen?

3.1. Ontwikkeling aandeel personen geregistreeerde problematische schulden - totaal

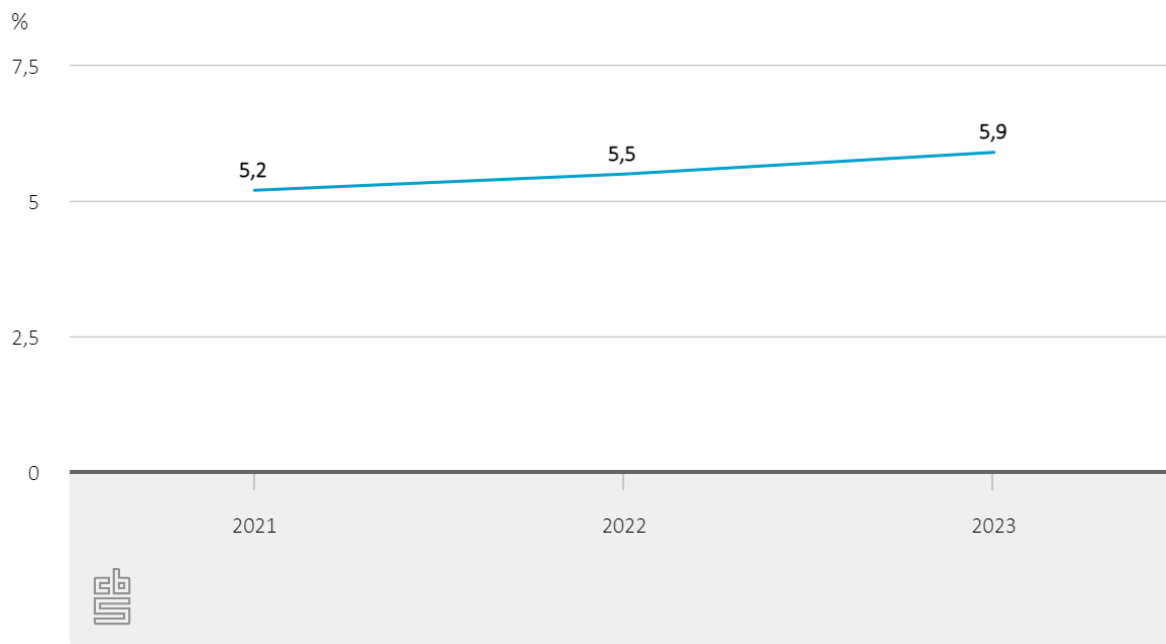
In de volgende figuur staat weergegeven hoeveel procent van de personen van 16 jaar en ouder in 2021, 2022 en 2023 geregistreeerde problematische schulden had. Op het [dashboard Schuldenproblematiek in beeld](#) wordt voor een langere periode (vanaf 2015) de ontwikkeling van geregistreeerde problematische schulden bij huishoudens in kaart gebracht. Vanwege een update van de definitie van geregistreeerde problematische schulden wordt in dit rapport gefocust op de meer recentere jaren (vanaf 2021 zijn er data beschikbaar van meer schuldregistraties om geregistreeerde problematische schulden in kaart te brengen).³

Onderstaande figuur toont een lichte stijging wat betreft het aantal personen met geregistreeerde problematische schulden in Nederland. Zo was in 2021 bij ongeveer 759 duizend personen sprake van een geregistreeerde problematische schuld (volgens de definitie zoals beschreven in hoofdstuk 2). Dit komt neer op 5,2 procent van alle personen van 16 jaar en ouder in Nederland. In 2023 is dit opgelopen tot 873 duizend personen wat neerkomt op 5,9 procent van alle personen van 16 jaar en ouder in Nederland.

---

³ Tot 2021 waren data van tien bronnen beschikbaar om geregistreeerde problematische schulden te meten (sommige bronnen waren niet elk jaar beschikbaar en werden daarom voor de statistieken op het dashboard bijgeschat). Daar zijn vier bronnen aan toegevoegd namelijk 1) betalingsachterstanden bij de SVB, 2) betalingsachterstanden bij het UWV, 3) bijstandsvorderingen en 4) betalingsachterstanden voor de eigen bijdrage bij het gebruik van Wlz/Wmo-zorg. Vanaf verslagjaar 2019 heeft het CBS geen data meer van het Centraal Curatele en Bewindregister (CCBR). Deze bron is daarom niet opgenomen in de nieuwe definitie van geregistreeerde problematische schulden.

Figuur 3.1.1 Ontwikkeling aandeel personen met geregistreerde problematische schulden in Nederland, 2021-2023

3.2. Ontwikkeling aandeel personen geregistreerde problematische schulden - per bron

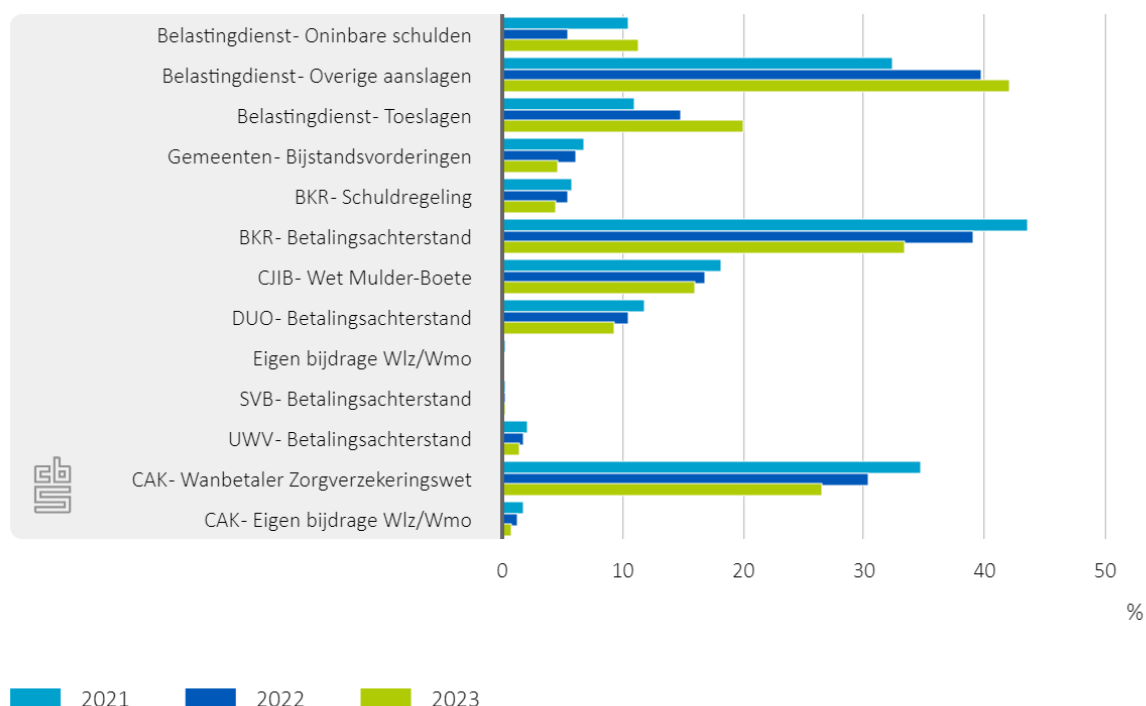
In de vorige paragraaf is te zien dat het aantal personen met geregistreerde problematische schulden tussen 2021 en 2023 gestegen is met meer dan 100 duizend personen. In deze paragraaf wordt deze ontwikkeling nader bekeken door te zoomen op de bron van de schulden. Zoals in onderstaande figuur te zien is, is bij de meeste schuldregistraties sprake van een daling. Zo was in 2021 bij 43,6 procent van de personen met geregistreerde problematische schulden sprake van een geregistreerde betalingsachterstand bij BKR. In 2023 is dit percentage 10 procentpunt lager. Ook bij betalingsachterstanden van de zorgverzekering, een andere belangrijke bron van geregistreerde problematische schulden, is een daling te zien. In 2021 had meer dan een derde van de personen met geregistreerde problematische schulden een dergelijke schuld en in 2023 was dit gedaald naar iets meer dan een kwart van de personen. Ook bij andere bronnen - bijvoorbeeld bijstandsvorderingen, en betalingsachterstanden bij CJIB en DUO - is een daling te zien tussen 2021 en 2023.

Grote uitzondering is de Belastingdienst. Zoals ook in het vorige hoofdstuk beschreven is dit een belangrijke bron van geregistreerde problematische schulden binnen de gehanteerde definitie. Hier is een duidelijke stijging te zien wanneer 2021 vergeleken wordt met 2023. Indien naar betalingsachterstanden wat betreft toeslagen gekeken wordt, had in 2021 iets meer dan één op de tien personen met geregistreerde problematische schulden een dergelijke schuld. In 2023 is dit opgelopen tot twee op de tien personen met geregistreerde problematische schulden. Ook wat betreft overige aanslagen bij de Belastingdienst is een duidelijke stijging waar te nemen (van 32,4 procent in 2021 naar 42,2 procent in 2023).

Een vermoedelijke verklaring voor de stijging van belastingschulden is dat de Belastingdienst in 2020 en 2021 (in verband met de coronacrisis) de invordering van toeslagen en overige aanslagen tijdelijk

heeft stopgezet.⁴ Daarnaast zijn verschillende regelingen voor ondernemers ingezet waardoor zij uitstel van betaling konden krijgen. Schuldenaren hoefden in deze periode hun belastingsschulden tijdelijk niet terug te betalen wat tot een toename leidde van het aantal personen met een schuld die al voor langere tijd openstond. In de loop van 2022 zijn de terugbetalingen weer opgestart. Toch was ook op 1 januari 2023 het aantal personen met een openstaande schuld bij de Belastingdienst weer toegenomen ten opzichte van een jaar eerder. Toekomstige cijfers moeten uitwijzen hoe de ontwikkeling van geregistreeerde probleemschulden verder zal verlopen, en of het aantal openstaande schulden bij de Belastingdienst op termijn weer zal stabiliseren.

Figuur 3.2.1 Ontwikkeling aandeel personen met geregistreeerde problematische schulden per bron, 2021-2023

Afgelopen jaren waren jaren van sterke maatschappelijke ontwikkelingen die impact kunnen hebben op schuldenproblematiek. Denk hierbij aan de [coronacrisis](#) en de [hoge inflatie](#). Toch laat bovenstaande figuur zien dat voor de meeste bronnen sprake is van een daling. Met andere woorden, de Belastingdienst buiten beschouwing latend, is het percentage personen van 16 jaar en ouder in Nederland met geregistreeerde problematische schulden de laatste jaren afgenomen. Deze ontwikkeling is in lijn met andere onderzoeken. Zo is ook het [risico op \(langdurige\) armoede de afgelopen jaren afgenomen](#). Maatregelen vanuit de overheid, zoals de [energietoeslag](#), hebben hier mogelijk een rol gespeeld. [Onderzoek van het Nibud](#) uit 2024 toonde ook aan dat meer mensen aangeven dat ze makkelijk rond kunnen komen dan in vergelijkbare metingen uit 2022 en 2018. Ook in het [dashboard Schuldenproblematiek in beeld](#) lijkt het aandeel huishoudens met geregistreeerde problematische schulden over de tijd heen af te nemen (van 8,6 procent in 2015 naar 7,4 procent in 2021). Zoals eerder aangegeven zullen toekomstige cijfers meer inzicht moeten geven in de ontwikkeling van geregistreeerde problematische schulden in Nederland.

⁴ Zie deze [Kamerbrief](#) voor meer informatie over (de opstart van) gepauzeerde invorderingen toeslagen.

4. Regionale verdeling geregistreeerde problematische schulden

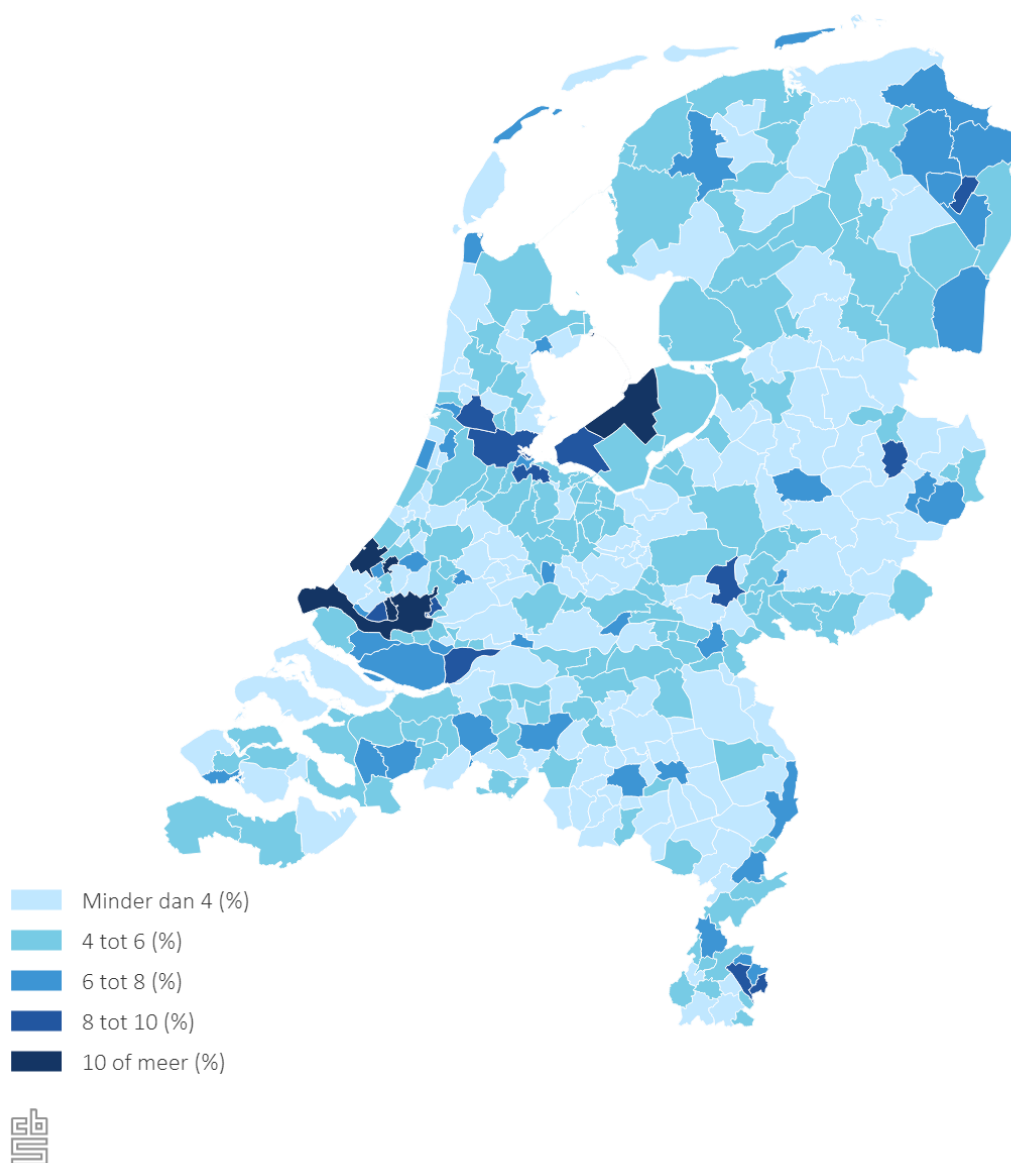
In eerdere hoofdstukken is beschreven dat op 1 januari 2023 bij 873 duizend personen van 16 jaar en ouder in Nederland sprake is van geregistreeerde problematische schulden. Hoe is deze problematiek regionaal verdeeld? Met andere woorden in welke gemeenten is deze problematiek sterker en in welke gemeenten minder sterk aanwezig?

In absolute zin is het aantal personen met geregistreeerde problematische schulden het hoogst in Amsterdam. In deze gemeente wonen meer dan 72 duizend personen die -volgens de definitie zoals beschreven in hoofdstuk 2- geregistreeerde problematische schulden hebben. Ook in Rotterdam en 's-Gravenhage is het aantal personen met geregistreeerde problematische schulden relatief hoog. In deze gemeenten wonen respectievelijk 69 duizend en 52 duizend personen met geregistreeerde problematische schulden.

Bovengenoemde gemeenten zijn uiteraard ook gemeenten met veel inwoners. In onderstaande kaart is het aandeel personen met geregistreeerde problematische schulden per gemeente weergegeven. Of anders geformuleerd, in deze figuur is te zien hoeveel procent van alle inwoners van 16 jaar en ouder in een bepaalde gemeente geregistreeerde problematische schulden heeft. In Bijlage 2 staan de bijbehorende cijfers.

Ook relatief gezien blijkt het aandeel personen met geregistreeerde problematische schulden in Rotterdam en 's-Gravenhage hoog. Van alle inwoners in Rotterdam heeft 12,4 procent geregistreeerde problematische schulden en van de inwoners van 's-Gravenhage 11,2 procent. Ook in Schiedam, Lelystad en Heerlen is het aandeel personen met geregistreeerde problematische schulden relatief hoog (tussen de 9,9 en 10,5 procent). In de Gelderse gemeente Rozendaal is het aandeel inwoners met geregistreeerde problematische schulden het laagst: 1,6 procent. Ook in de gemeenten Eersel, Hilvarenbeek en Veere is het aandeel inwoners met geregistreeerde problematische schulden relatief laag: minder dan 2,5 procent.

Figuur 4.1 Personen met geregistreerde problematische schulden naar gemeente, 01-2023

Bovenstaande verschillen zeggen niets over bijvoorbeeld (schuldhulp)regelingen in gemeenten. De hierboven beschreven verschillen kunnen ook ontstaan door zogenaamde compositieverschillen. Met andere woorden, gemeenten verschillen van elkaar wat betreft (soort) inwoners. Zo kunnen in de ene gemeente bijvoorbeeld meer personen wonen met een laag inkomen dan in de andere gemeente. Dergelijke verschillen kunnen invloed hebben op de mate van schuldenproblematiek in een gemeente. In het volgende hoofdstuk staat meer informatie over welke kenmerken samenhangen met het al dan niet hebben van geregistreerde problematische schulden.

5. Achtergrondkenmerken

Zoals in eerdere hoofdstukken te lezen was, waren er op 1 januari 2023 afgerond 873 duizend personen van 16 jaar en ouder met een geregistreeerde problematische schuld, maar welke personen zijn dit? Welke kenmerken hangen samen met het al dan niet hebben van een geregistreeerde problematische schuld?⁵ Deze vraag wordt in dit hoofdstuk beantwoord. In de eerste paragraaf wordt ingegaan op demografische kenmerken en in de tweede paragraaf op sociaaleconomische kenmerken.

5.1. Demografische kenmerken

Leeftijd

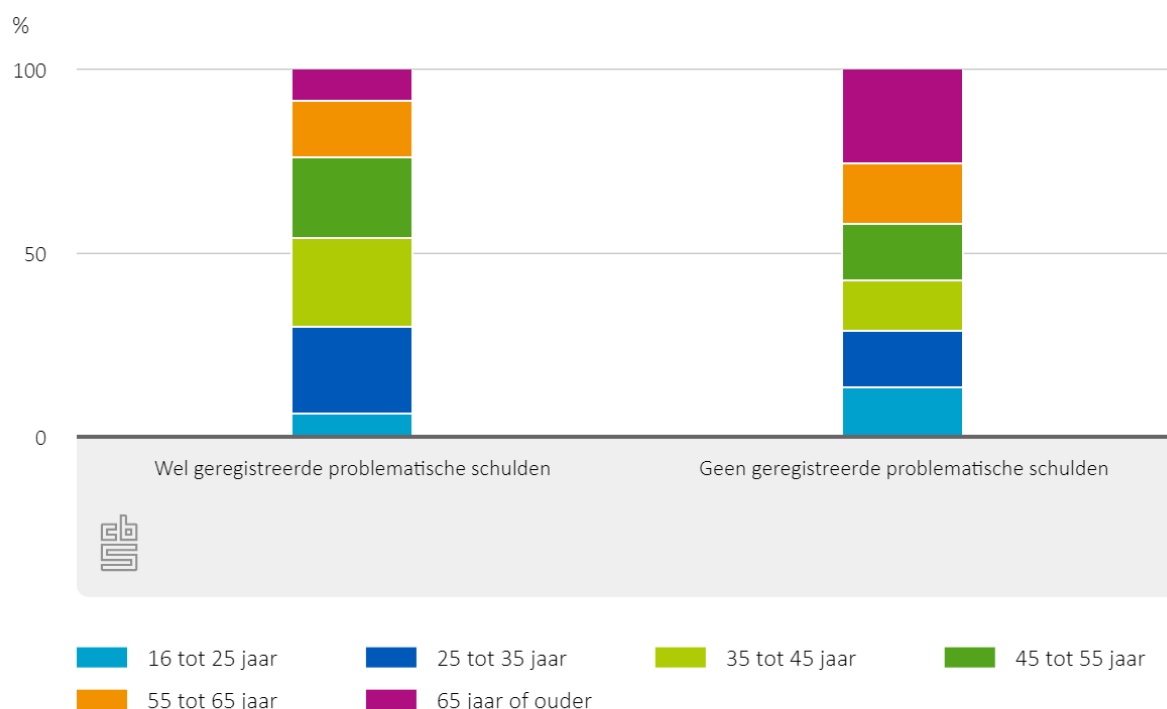
Het CBS krijgt frequent de vraag naar geregistreeerde problematische schulden bij jongeren. In onderstaande figuur is de leeftijdsverdeling weergegeven voor personen die wél geregistreeerde problematische schulden hebben en voor personen die dit niet hebben. Op 1 januari 2023 waren er 56 duizend jongeren (personen van 16 tot 25 jaar) die geregistreeerde problematische schulden hadden. Hierbij dient opgemerkt te worden dat dit personen zijn die geregistreeerde problematische schulden hebben volgens de definitie zoals beschreven in hoofdstuk 2. Betalingsachterstanden door het gebruik van populaire ‘Buy Now, Pay Later’-opties⁶ kon het CBS niet meenemen in het onderzoek. Volgens de gehanteerde definitie in dit onderzoek zijn het niet de jongeren of de ouderen die relatief oververtegenwoordigd zijn in de categorie personen met geregistreeerde problematische schulden, maar de middelste leeftijdsklassen.

---

⁵ In het [dashboard](#) wordt ook gekeken naar kenmerken die samenhangen met geregistreeerde problematische schulden. Hierbij wordt echter gekeken naar een referentiepersoon van het huishouden. De analyses in dit hoofdstuk geven dus een beter beeld van welke kenmerken samenhangen met het hebben van geregistreeerde problematische schulden bij personen.

⁶ Zie ook [dit rapport](#) van de Autoriteit Financiële Markten.

Figuur 5.1.1 Leeftijd en geregistreerde problematische schulden, 01-2023*

*Verschillen zijn statistisch significant ($p < 0,01$)

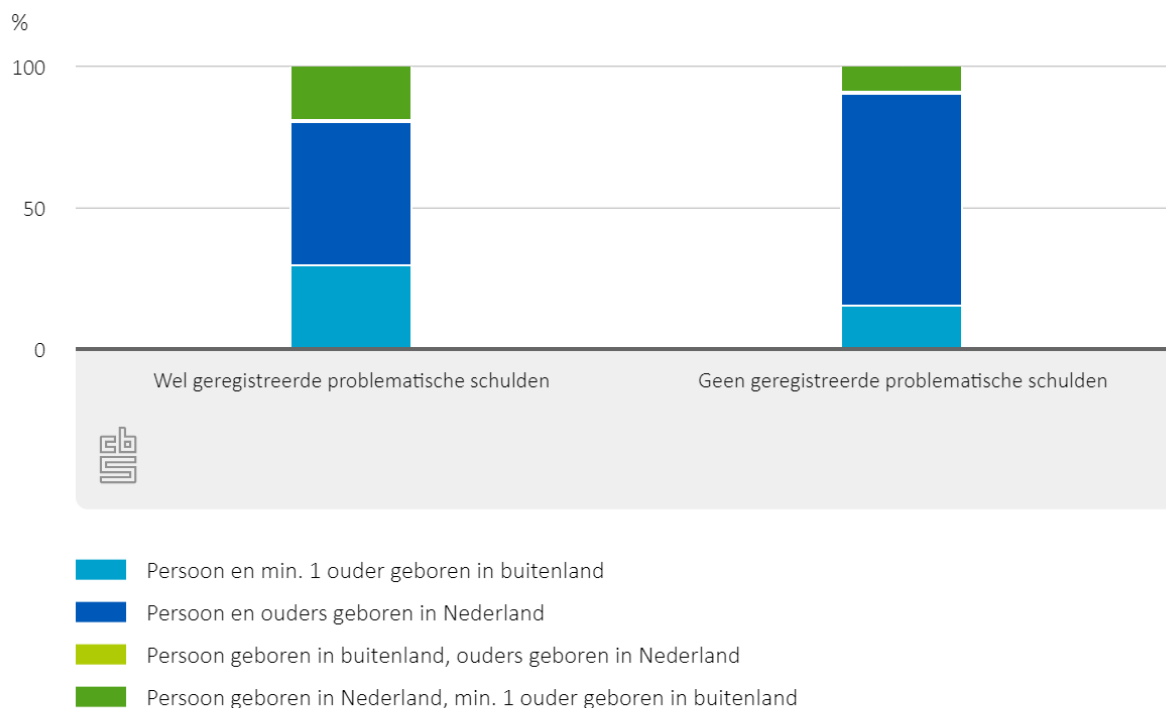
Herkomst

In onderstaande figuur staat informatie over de herkomst van personen met en zonder geregistreerde problematische schulden. Het is duidelijk dat het al dan niet in Nederland geboren zijn (van de ouders en/of de persoon zelf) samenhangt met het hebben van geregistreerde problematische schulden.⁷ Zo is bij de personen met geregistreerde problematische schulden 30,0 procent zelf in het buitenland geboren evenals minimaal één ouder. Bij personen zonder geregistreerde problematische schulden is dit 15,6 procent. Ook bij personen die zelf in Nederland geboren zijn, maar minimaal één ouder hebben die in het buitenland geboren is, is deze oververtegenwoordiging te zien. Van de personen met geregistreerde problematische schulden behoort 18,3 procent tot deze groep en bij personen zonder geregistreerde problematische schulden 8,8 procent.

⁷ Bij de weergave in de figuur is geen rekening gehouden met achtergrondkenmerken zoals inkomen, vermogen, leeftijd en opleidingsniveau. Deze kenmerken kunnen mogelijk een rol spelen bij eventuele verschillen in schuldenstatus. Daarom is een regressieanalyse uitgevoerd waarbij gecontroleerd is voor deze kenmerken. Uit deze analyse blijkt dat mensen die zelf en/of van wie hun ouder(s) niet in Nederland geboren zijn oververtegenwoordigd zijn in de groep problematisch schuldenaren, ook wanneer er rekening gehouden wordt met eerdergenoemde kenmerken. De verschillen worden wel kleiner, maar blijven statistisch significant.

Figuur 5.1.2 Herkomst en geregistreerde problematische schulden, 01-2023*

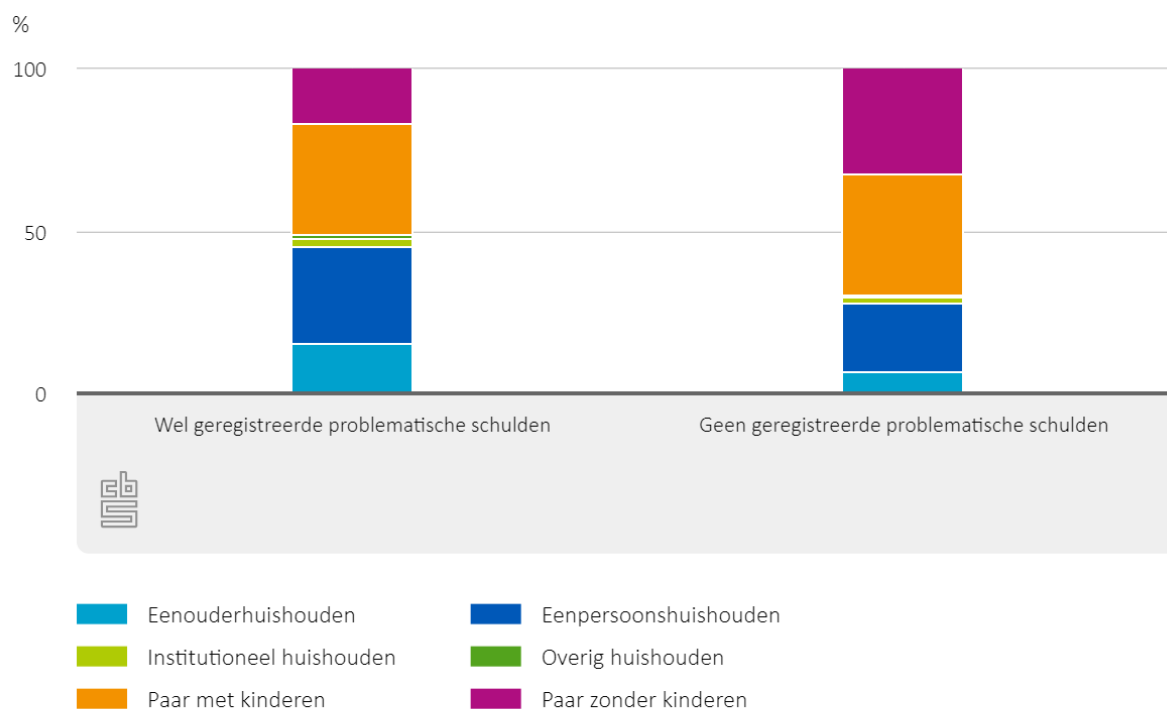

*Verschillen zijn statistisch significant ($p < 0,01$)

Type huishouden

Het laatste demografische kenmerk waar in dit onderzoek naar gekeken is, is het type huishouden waarin personen wonen. Wat betreft type huishouden is vooral een oververtegenwoordiging te zien van personen in eenouderhuishoudens. Bij personen met geregistreerde problematische schulden woont 15,8 procent in een eenoudergezin en bij personen zonder geregistreerde problematische schulden is dit 6,8 procent. Ook eenpersoonshuishoudens en personen in institutionele huishoudens zijn oververtegenwoordigd in de groep met geregistreerde problematische schulden. Dergelijke schulden komen relatief minder vaak voren bij paren (al dan niet met kinderen).

Figuur 5.1.3 Type huishouden en geregistreerde problematische schulden, 01-2023*

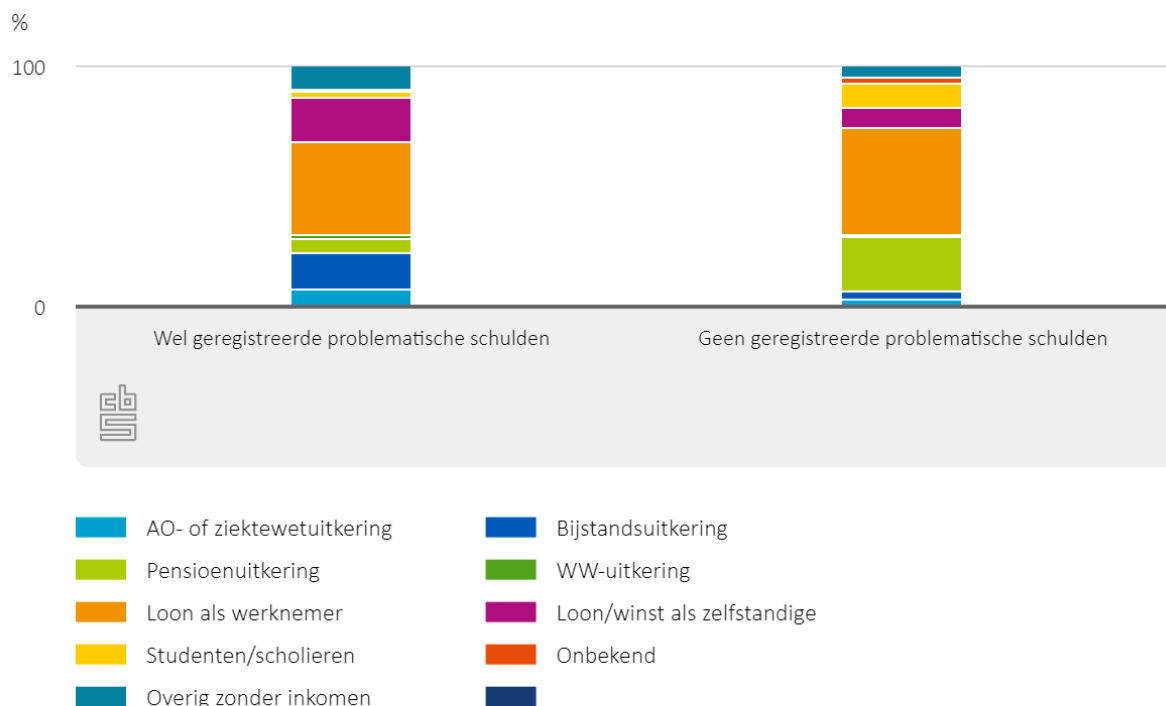
*Verschillen zijn statistisch significant ($p < 0,01$)

5.2. Sociaaleconomische kenmerken

Belangrijkste inkomensbron

Naast demografische kenmerken is in dit onderzoek ook gekeken naar sociaaleconomische kenmerken. In onderstaande figuur is weergegeven wat de belangrijkste inkomensbron is van personen met en van personen zonder geregistreerde problematische schulden. Vooral personen van wie een bijstandsuitkering de belangrijkste inkomensbron is, zijn sterk oververtegenwoordigd in de groep personen met geregistreerde problematische schulden. Het percentage personen met als belangrijkste inkomensbron een bijstandsuitkering is vier keer zo hoog bij de groep personen met geregistreerde problematische schulden (15,6 procent) als bij de groep zonder geregistreerde problematische schulden (3,7 procent). Ook personen met andere uitkeringen als belangrijkste inkomensbron (Arbeidsongeschiktheid (AO)- of ziektewetuitkering en Wet werkloosheid (WW)-uitkering) zijn oververtegenwoordigd in de groep personen met geregistreerde problematische schulden. Dit geldt ook voor zelfstandigen. Het percentage personen met loon/winst als zelfstandige als belangrijkste inkomensbron is bij de personen met geregistreerde problematische schulden het dubbele van het percentage personen zonder geregistreerde problematische schulden (respectievelijk 18,5 procent en 8,3 procent). Personen met als belangrijkste inkomensbron loon als werknemer of een pensioenuitkering en studenten/scholieren zijn ondervertegenwoordigd in de groep personen met geregistreerde problematische schulden. Hoewel deze groepen ondervertegenwoordigd zijn, komen geregistreerde problematische schulden wel voor bij deze groepen. Zo heeft meer dan een derde van de personen met geregistreerde problematische schulden loon als werknemer als belangrijkste inkomensbron.

Figuur 5.2.1 Belangrijkste inkomstenbron en geregistreerde problematische schulden, 01-2023*

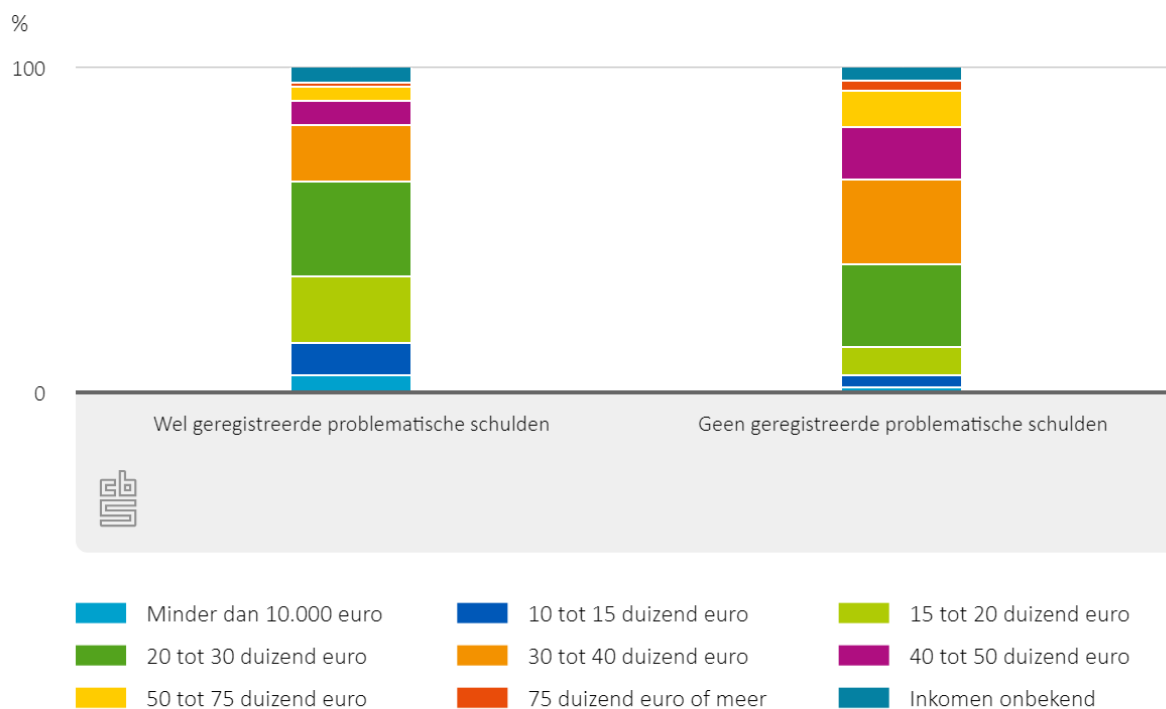

*Verschillen zijn statistisch significant ($p < 0,01$)

Huishoudinkomen

Onderstaande figuur toont dat er duidelijk een relatie is tussen het huishoudinkomen van personen en het al dan niet hebben van geregistreerde problematische schulden. Hoe lager het huishoudinkomen hoe groter de oververtegenwoordiging in de groep personen met geregistreerde problematische schulden. Toch toont onderstaande figuur aan dat geregistreerde problematische schulden ook voor kunnen komen bij personen met een hoog/hoger huishoudinkomen.

Figuur 5.2.2 Huishoudinkomen en geregistreerde problematische schulden, 01-2023*

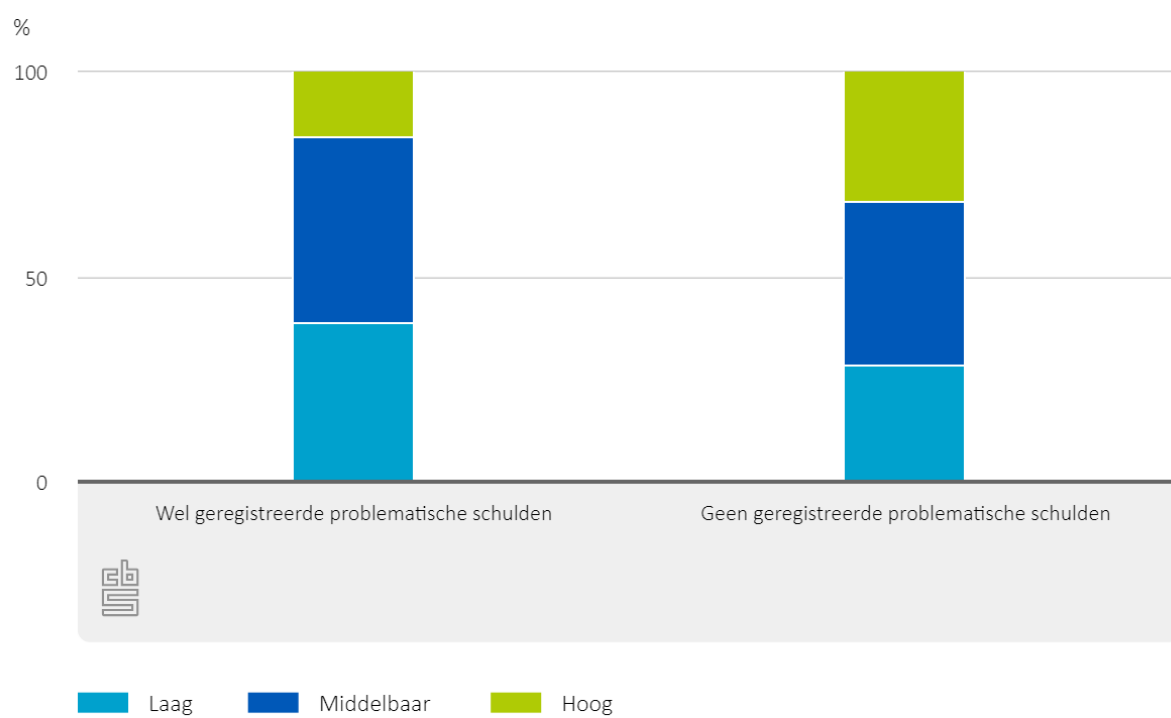
*Verschillen zijn statistisch significant ($p < 0,01$)

Opleidingsniveau

Het laatste kenmerk waar in dit onderzoek naar gekeken is, is opleidingsniveau.⁸ Het is duidelijk, zie Figuur 5.2.3, dat personen met een laag opleidingsniveau oververtegenwoordigd zijn in de groep personen met geregistreerde problematische schulden. Van alle personen met geregistreerde problematische schulden heeft 38,8 procent een laag opleidingsniveau. Van alle personen zonder geregistreerde problematische schulden is dit 28,6 procent. Personen met een hoog opleidingsniveau komen relatief minder vaak voor in de groep personen met geregistreerde problematische schulden. Alsnog is meer dan één op de tien personen met geregistreerde problematische schulden hoogopgeleid.

⁸ Het opleidingsniveau is niet integraal beschikbaar voor de hele bevolking. Registerdata gaan niet ver genoeg terug in de tijd om van alle personen de opleidingsgegevens waar te nemen. Het gevolg hiervan is dat vooral voor de oudere populatie de opleidingsgegevens relatief minder vaak zijn waargenomen op basis van registerdata, en maar voor een deel op basis van enquêtedata. Vanwege het selectieve karakter van de ontbrekende opleidingsgegevens wordt gebruikgemaakt van een ophooggewicht. Dit ophooggewicht zorgt ervoor dat de resultaten uit het opleidingsniveaubestand representatief zijn voor de hele Nederlandse bevolking en geselecteerde subpopulaties. Het gebruik van het ophooggewicht zorgt echter voor een verminderde betrouwbaarheid van de opleidingsgegevens.

Figuur 5.2.3 Opleidingsniveau en geregistreerde problematische schulden, 01-2023*

*Verschillen zijn statistisch significant ($p < 0,01$)

6. Conclusie

Op verzoek van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) publiceert het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) het [dashboard Schuldenproblematiek in beeld](#) waarop schulden op huishoudensniveau getoond worden. In het voorliggende rapport zijn schulden bij personen in kaart gebracht. Hiervoor is gekeken naar 13 landelijke schuldregistraties. Denk hierbij aan betalingsachterstanden bij organisaties als de Belastingdienst, CJB, DUO, UWV en SVB, maar ook registraties bij BKR en betalingsachterstanden wat betreft de premie van de zorgverzekering en bijstandsvorderingen.

Zoals in hoofdstuk 2 beschreven, hadden volgens de gehanteerde definitie op 1 januari 2023 873 duizend personen van 16 jaar en ouder geregistreerde problematische schulden. Dit is 5,9 procent van alle personen van 16 jaar en ouder in Nederland. De meeste van deze personen hadden één schuldregistratie. Bij ongeveer vier op de tien van deze personen lijkt sprake van een sterkere problematiek, aangezien zij twee of meer schuldregistraties hebben. Vooral betalingsachterstanden bij de Belastingdienst komen veel voor bij deze groep, net als registraties van betalingsachterstanden bij BKR en betalingsachterstanden van de zorgverzekeringspremie.

In het derde hoofdstuk van dit rapport is de ontwikkeling van geregistreerde problematische schulden in recente jaren beschreven. Zowel het aantal als het aandeel personen met geregistreerde problematische schulden is toegenomen in de periode 2021-2023. Meer concreet is het percentage personen met geregistreerde problematische schulden in deze periode toegenomen van 5,2 procent in 2021 naar 5,9 procent in 2023. Dit is een stijging van meer dan 100 duizend personen. Indien deze stijging nader bestudeerd wordt, is echter te zien dat betalingsachterstanden bij de Belastingdienst toegenomen zijn, maar dat bij de overige schuldregistraties sprake is van een daling. De Belastingdienst heeft tijdens de coronacrisis terugvorderingen stopgezet en uitstel van betaling mogelijk gemaakt. Hoewel de Belastingdienst inmiddels weer begonnen is met terugvorderingen, is dit mogelijk een verklaring voor de stijging. Toekomstige cijfers moeten meer inzicht geven in de trend wat betreft geregistreerde problematische schulden.

In hoofdstuk 4 is meer inzicht gegeven in hoe de schuldenproblematiek regionaal verdeeld is. Zowel in absolute zin als in relatieve zin komen geregistreerde problematische schulden relatief vaak voor in grote steden (gemeente Amsterdam (9,2 procent), 's-Gravenhage (11,2 procent) en Rotterdam (12,4 procent)). Ook in Schiedam, Lelystad, Heerlen en Almere is het percentage personen met een geregistreerde problematische schuld relatief hoog (ongeveer 10 procent). In de gemeenten Rozendaal, Eersel, Hilvarenbeek en Veere is dit percentage relatief laag (minder dan 2,5 procent). Dit zijn louter beschrijvende analyses en deze zeggen niets over eventuele effectiviteit van schuldhulpregelingen door gemeenten.

Hoofdstuk 5 geeft inzicht in welke kenmerken samenhangen met het hebben van geregistreerde problematische schulden. Jongeren (16 tot 25 jaar) en ouderen (vanaf 65 jaar) hebben relatief minder vaak geregistreerde problematische schulden. Personen die zelf in het buitenland geboren zijn en/of van wie minimaal één ouder niet in Nederland geboren is, hebben relatief vaak geregistreerde problematische schulden. Wat betreft demografische kenmerken is verder te zien dat personen die in eenouderhuishoudens, eenpersoonshuishoudens en institutionele huishoudens wonen relatief vaak geregistreerde problematische schulden hebben en personen die in paren wonen (al dan niet met kinderen) relatief minder vaak. In dit hoofdstuk is ook de samenhang tussen geregistreerde problematische schulden en sociaaleconomische kenmerken beschreven. Vooral personen met uitkeringen als belangrijkste inkomensbron, personen met een laag huishoudinkomen

en laag opgeleide personen zijn relatief oververtegenwoordigd in de groep personen met geregistreerde problematische schulden.

Samenvattend geeft dit rapport inzicht in de omvang van schuldenproblematiek in Nederland, de ontwikkeling over de tijd heen, de regionale verdeling van de problematiek en kenmerken die samenhangen met het hebben van geregistreerde problematische schulden. Hiervoor is gekeken naar 13 landelijke schuldregistraties. Dit geeft een goed beeld van de schuldenproblematiek in Nederland, maar toch dienen enkele kanttekeningen geplaatst te worden bij deze cijfers. Zo zijn niet alle mogelijke bronnen van schuld meegenomen in dit onderzoek. Het CBS kan enkel bronnen meenemen indien geschikte, landelijke cijfers beschikbaar zijn. Verder kan het ook zijn dat het al dan niet hebben van geregistreerde problematische schulden niet overeenkomt met het beeld dat personen zelf hebben van hun financiële situatie. Er kunnen personen zijn die volgens de gehanteerde definitie geregistreerde problematische schulden hebben, maar deze schulden zelf niet problematisch vinden. Ook kunnen er personen zijn die volgens de gehanteerde definitie geen problematische schulden hebben, maar toch betalingsachterstanden hebben die zij als problematisch ervaren.

Bijlage 1. Toelichting definitie geregistreerde problematische schulden

1) Belastingdienst - oninbare schulden

Definitie

Als een persoon een belastingenschuld heeft die in de afgelopen 12 maanden oninbaar is geleden.

Toelichting

Indien er geen verhaalsmogelijkheden meer zijn om een belastingenschuld in te vorderen wordt deze oninbaar geleden door de Belastingdienst. Er worden enkel in de afgelopen 12 maanden oninbaar geleden schulden meegenomen om er zeker van te zijn dat het om actuele probleemschuld gaat.

2) Belastingdienst - overige aanslagen

Definitie

Als een persoon ten minste 12+3 maanden een overige belastingaanslag heeft openstaan én het totale schuldbedrag boven de 50 euro uitkomt.

Toelichting

Personen kunnen bij de Belastingdienst een betalingsregeling treffen voor het terugbetalen van een overige belastingaanslag. Die regeling duurt maximaal 12 maanden. Personen worden pas als problematische schuldenaar gezien als zij na die termijn nog niet de schuld hebben ingelost. Er worden drie extra maanden en een minimumbedrag van 50 euro gerekend om eventuele ruis uit te sluiten.

3) Belastingdienst - toeslagen

Definitie

Als een persoon ten minste 24+3 maanden een toeslagbedrag heeft openstaan én het totale schuldbedrag boven de 50 euro uitkomt.

Toelichting

Het gaat hier om bedragen voor huur-, zorg- en kinderopvangtoeslag en kindgebondenbudget. Personen kunnen bij de Belastingdienst een betalingsregeling treffen voor het terugbetalen van toeslagen. Die regeling duurt maximaal 24 maanden. Personen worden pas als problematische schuldenaar gezien als zij na die termijn nog niet de schuld hebben ingelost. Er worden drie extra maanden en een minimumbedrag van 50 euro gerekend om eventuele ruis uit te sluiten.

4) Betalingsachterstand bij DUO

Definitie

Als een persoon een betalingsachterstand bij DUO heeft van minimaal 3 maanden én het schuldbedrag (het totaal bedrag van de niet betaalde termijnen) minimaal 270 euro bedraagt.

Toelichting

Deze definitie sluit aan bij het inningsproces van DUO. DUO hanteert zelf een drempelwaarde van 270 euro en een looptijd van drie maanden voordat ze de vordering aan het CJIB overdragen ter incasso (na afronding van het inningstraject van DUO). Deze definitie wijkt af van wat DUO zelf beschouwt als 'problematische schulden'.

5) Betalingsachterstand bij SVB

Definitie

Als een persoon een betalingsachterstand voor een door de SVB uitgekeerde uitkering heeft die ten minste 36 maanden openstaat en uitgaande van de bijstandsnorm niet in staat is om het bedrag in de komende 36 maanden af te lossen. Om dit te berekenen wordt vijf procent van de bijstandsnorm voor het betreffende verslagjaar vermenigvuldigd met 36. Hierbij wordt de bijstandsnorm van een alleenstaande van 21 jaar tot AOW-leeftijd gehanteerd. Indien de vordering al 36 maanden openstaat, het totale openstaande bedrag hoger dan 50 euro is én gelijk aan of hoger is dan het vermenigvuldigde bedrag wordt dit gezien als een probleemschuld.

Toelichting

De definitie is gebaseerd op de afloscapaciteit voor lage inkomens. De rijksoverheid heeft bepaald dat minimaal vijf procent van het netto inkomen gereserveerd kan worden voor de aflossing van schulden. Omdat informatie over het netto inkomen niet bekend is bij het CBS, wordt de bijstandsnorm gehanteerd. Er wordt een minimumbedrag van 50 euro gerekend om eventuele ruis uit te sluiten.

6) Betalingsachterstand bij UWV

Definitie

Als een persoon een betalingsachterstand voor een door UWV uitgekeerde uitkering heeft die ten minste 36 maanden openstaat en uitgaande van de bijstandsnorm niet instaat is om het bedrag in de komende 36 maanden af te lossen. Om dit te berekenen wordt vijf procent van de bijstandsnorm voor het betreffende verslagjaar vermenigvuldigd met 36. Hierbij wordt de bijstandsnorm van een alleenstaande van 21 jaar tot AOW-leeftijd gehanteerd. Indien de vordering al 36 maanden openstaat, het totale opstaande bedrag hoger dan 50 euro is én gelijk aan of hoger is dan het vermenigvuldigde bedrag wordt dit gezien als een probleemschuld.

Toelichting

De definitie is gebaseerd op de afloscapaciteit voor lage inkomens. De rijksoverheid heeft bepaald dat minimaal vijf procent van het netto inkomen gereserveerd kan worden voor de aflossing van schulden. Omdat informatie over het netto inkomen niet bekend is bij het CBS, wordt de bijstandsnorm gehanteerd. Er wordt een minimumbedrag van 50 euro gerekend om eventuele ruis uit te sluiten.

7) Betalingsachterstand geregistreerd bij BKR

Definitie

Als een persoon een bij BKR geregistreerde betalingsachterstand heeft.

Toelichting

Kredietverstrekkers geven het aan bij BKR wanneer personen minimaal enkele betalingstermijnen achterlopen met de terugbetaling van een lening. Het hangt af van het type krediet na hoeveel tijd de betalingsachterstand wordt gemeld. Deze melding heeft als doel het waarschuwen van andere kredietverstrekkers en maakt het vaak onmogelijk om nieuwe kredieten af te sluiten. Deze melding blijft nog vijf jaar na het inlopen van de betalingsachterstand bestaan, waarna deze wordt verwijderd.

8) Betalingsachterstand voor eigen bijdrage Wlz/Wmo

Definitie

Als een persoon een betalingsachterstand voor de eigen bijdrage voor de Wet langdurige zorg (Wlz) of Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) heeft die ten minste 36 maanden openstaat en uitgaande van de bijstandsnorm niet in staat is om het bedrag in de komende 36 maanden af te lossen. Om dit te berekenen wordt vijf procent van de bijstandsnorm voor het betreffende verslagjaar vermenigvuldigd met 36. Hierbij wordt de bijstandsnorm van een alleenstaande van 21 jaar tot AOW-leeftijd gehanteerd. Indien de vordering al 36 maanden openstaat, het totale opstaande bedrag hoger dan 50 euro is én gelijk aan of hoger is dan het vermenigvuldigde bedrag wordt dit gezien als een probleemschuld.

Toelichting

De definitie is gebaseerd op de afloscapaciteit voor lage inkomens. De rijksoverheid heeft bepaald dat minimaal vijf procent van het netto inkomen gereserveerd kan worden voor de aflossing van schulden. Omdat informatie over het netto inkomen niet bekend is bij het CBS, wordt de bijstandsnorm gehanteerd. Er wordt een minimumbedrag van 50 euro gerekend om eventuele ruis uit te sluiten.

9) Betalingsachterstand voor Wet Mulder-Boete bij CJIB

Definitie

Als een persoon een Wet Mulder-boete heeft waarvan de tweede aanmaning ten minste twee maanden openstaat, of zich al in een ernstigere wanbetalersfase bevindt én het totale bedrag van de boetes die zich minimaal in deze fase bevinden boven de 50 euro is én een persoon met maximaal vijf kentekens voorkomt in het bestand.

Toelichting

Door een latere betaalfase te kiezen worden personen die in eerste instantie zijn vergeten een boete te betalen uitgesloten. Het minimumbedrag is ingesteld om administratieve ruis (kleine bedragen die niet duiden op boetes, maar toch nog in het systeem staan) uit te sluiten en het maximum aantal kentekens om zogeheten katvangers uit te sluiten. Een katvanger is een persoon op wiens naam een voertuig staat, met als doel om de werkelijke eigenaar buiten beeld van justitiële autoriteiten te houden.

10) Bijstandsvorderingen

Definitie

Als een persoon bijstandsvordering heeft die ten minste 36 maanden openstaat en uitgaande van de bijstandsnorm niet instaat is om het bedrag in de komende 36 maanden af te lossen. Om dit te berekenen wordt vijf procent van de bijstandsnorm voor het betreffende verslagjaar vermenigvuldigd met 36. Hierbij wordt de bijstandsnorm van een alleenstaande van 21 jaar tot AOW-leeftijd gehanteerd. Indien de vordering al 36 maanden openstaat, het totale opstaande bedrag hoger dan 50 euro is én gelijk aan of hoger is dan het vermenigvuldigde bedrag wordt dit gezien als een probleemschuld.

Toelichting

De definitie is gebaseerd op de afloscapaciteit voor lage inkomens. De rijksoverheid heeft bepaald dat minimaal vijf procent van het netto inkomen gereserveerd kan worden voor de aflossing van schulden. Omdat informatie over het netto inkomen niet bekend is bij het CBS, wordt de

bijstandsnorm gehanteerd. Er wordt een minimumbedrag van 50 euro gerekend om eventuele ruis uit te sluiten.

11) Schuldregeling geregistreerd bij BKR

Definitie

Als een persoon een schuldregeling heeft.

Toelichting

Schuldregelingen worden meestal door een gemeente of door de gemeente ingeschakelde hulpverlener uitgevoerd en bestaan in twee vormen: schuldbemiddeling (ook wel minnelijke schuldhulpverlening) en saneringskrediet. Leden van de Nederlandse Vereniging voor Volkskrediet (NVVK) melden schuldregelingen bij BKR.

12) Wanbetaler Zorgverzekeringswet (Zvw)

Definitie

Als een persoon ten minste zes maanden de zorgpremie niet betaald heeft.

Toelichting

De zes maanden grens is gekozen omdat personen na zes maanden door zorgverzekeraars worden aangemeld voor de regeling wanbetalers bij het CAK. Die regeling maakt onderdeel uit van de Zvw.

13) Wsnp

Definitie

Als een persoon een Wsnp-traject volgt.

Toelichting

Personen in een Wsnp-traject moeten drie jaar lang van een minimaal bedrag rondkomen en schuldeisers zoveel mogelijk betalen. De resterende schulden worden daarna gesaneerd.

Bijlage 2. Aandeel personen met geregistreeerde problematische schulden per gemeente

Gemeentenaam	Percentage
Aa en Hunze	3,5
Aalsmeer	4,3
Aalten	3,2
Achtkarspelen	4,5
Alblasserdam	4,8
Albrandswaard	5,0
Alkmaar	5,5
Almelo	8,1
Almere	9,4
Alphen aan den Rijn	4,8
Alphen-Chaam	3,4
Altena	3,5
Ameland	3,9
Amersfoort	5,4
Amstelveen	4,8
Amsterdam	9,2
Apeldoorn	5,6
Arnhem	8,9
Assen	5,3
Asten	3,4
Baarle-Nassau	4,7
Baarn	4,4
Barendrecht	4,8
Barneveld	3,4
Beek	4,8
Beekdaelen	4,4
Beesel	4,1
Berg en Dal	4,1
Bergeijk	3,2
Bergen (L.)	3,8
Bergen (NH.)	3,2
Bergen op Zoom	6,6
Berkelland	3,3
Bernheze	3,2
Best	3,7
Beuningen	4,2
Beverwijk	7,3
Bladel	2,7
Blaricum	4,3
Bloemendaal	3,1
Bodegraven-Reeuwijk	3,8
Boekel	2,8
Borger-Odoorn	4,5

Gemeentenaam	Percentage
Borne	3,7
Borsele	3,4
Boxtel	4,3
Breda	6,0
Bronckhorst	2,8
Brummen	4,2
Brunssum	6,3
Bunnik	2,5
Bunschoten	4,1
Buren	4,1
Capelle aan den IJssel	8,7
Castricum	2,9
Coevorden	4,7
Cranendonck	3,4
Culemborg	4,9
Dalfsen	2,5
Dantumadiel	3,5
De Bilt	4,0
De Fryske Marren	3,6
De Ronde Venen	4,5
De Wolden	3,0
Delft	5,8
Den Helder	6,3
Deurne	3,1
Deventer	6,2
Diemen	7,5
Dijk en Waard	4,4
Dinkelland	2,5
Doesburg	6,7
Doetinchem	5,3
Dongen	3,9
Dordrecht	8,3
Drechterland	3,2
Drimmelen	3,1
Dronten	4,9
Druten	4,1
Duiven	4,4
Echt-Susteren	4,5
Edam-Volendam	2,9
Ede	4,2
Eemnes	4,0
Eemsdelta	6,5
Eersel	2,4
Eijsden-Margraten	3,0
Eindhoven	6,3
Elburg	4,2
Emmen	6,5

Gemeentenaam	Percentage
Enkhuizen	5,5
Enschede	7,7
Epe	3,8
Ermelo	4,1
Etten-Leur	4,8
Geertruidenberg	4,6
Geldrop-Mierlo	4,4
Gemert-Bakel	3,7
Gennep	3,9
Gilze en Rijen	4,3
Goeree-Overflakkee	3,6
Goes	4,5
Goirle	3,2
Gooise Meren	5,0
Gorinchem	6,3
Gouda	6,2
Groningen	5,4
Gulpen-Wittem	3,5
Haaksbergen	3,7
Haarlem	6,1
Haarlemmermeer	5,2
Halderberge	4,7
Hardenberg	3,9
Harderwijk	5,4
Hardinxveld-Giessendam	3,3
Harlingen	5,4
Hattem	3,0
Heemskerk	4,5
Heemstede	3,1
Heerde	3,0
Heerenveen	4,7
Heerlen	9,9
Heeze-Leende	2,6
Heiloo	2,7
Hellendoorn	3,0
Helmond	7,4
Hendrik-Ido-Ambacht	3,6
Hengelo	6,1
Heumen	4,3
Heusden	3,4
Hillegom	4,5
Hilvarenbeek	4,2
Hilversum	2,3
Hoeksche Waard	6,2
Hof van Twente	3,3
Het Hogeland	3,8
Hollands Kroon	4,0

Gemeentenaam	Percentage
Hoogeveen	5,1
Hoorn	6,3
Horst aan de Maas	2,9
Houten	2,9
Huizen	5,2
Hulst	3,7
IJsselstein	4,8
Kaag en Braassem	3,6
Kampen	4,3
Kapelle	2,6
Katwijk	3,8
Kerkrade	8,9
Koggenland	2,7
Krimpen aan den IJssel	4,9
Krimpenerwaard	3,7
Laarbeek	3,2
Land van Cuijk	3,7
Landgraaf	6,5
Landsmeer	5,6
Lansingerland	3,9
Laren	4,7
Leeuwarden	7,0
Leiden	5,2
Leiderdorp	4,1
Leidschendam-Voorburg	5,7
Lelystad	10,0
Leudal	3,4
Leusden	3,0
Lingewaard	3,4
Lisse	3,3
Lochem	3,0
Loon op Zand	4,1
Lopik	3,3
Losser	4,6
Maasdriel	4,6
Maasgouw	3,5
Maashorst	4,0
Maassluis	6,5
Maastricht	5,6
Medemblik	4,4
Meerssen	3,3
Meerijstad	3,8
Meppel	4,6
Middelburg	4,7
Midden-Delfland	2,7
Midden-Drenthe	4,0
Midden-Groningen	6,7

Gemeentenaam	Percentage
Moerdijk	4,8
Molenlanden	3,0
Montferland	4,7
Montfoort	3,0
Mook en Middelaar	2,6
Neder-Betuwe	4,1
Nederweert	3,0
Nieuwegein	6,1
Nieuwkoop	3,4
Nijkerk	3,6
Nijmegen	6,0
Nissewaard	7,6
Noardeast-Fryslân	4,2
Noord-Beveland	4,8
Noordenveld	4,1
Noordoostpolder	4,8
Noordwijk	4,0
Nuenen, Gerwen en Nederwetten	2,7
Nunspeet	3,5
Oegstgeest	3,2
Oirschot	2,9
Oisterwijk	3,3
Oldambt	7,2
Oldebroek	3,5
Oldenzaal	4,2
Olst-Wijhe	3,2
Ommen	3,1
Oost Gelre	2,7
Oosterhout	5,4
Ooststellingwerf	4,6
Oostzaan	4,0
Opmeer	3,2
Opsterland	3,9
Oss	5,8
Oude IJsselstreek	4,4
Ouder-Amstel	5,1
Oudewater	3,1
Overbetuwe	3,8
Papendrecht	5,0
Peel en Maas	2,9
Pekela	8,4
Pijnacker-Nootdorp	3,8
Purmerend	5,8
Putten	3,4
Raalte	2,8
Reimerswaal	4,0
Renkum	3,9

Gemeentenaam	Percentage
Renswoude	3,3
Reusel-De Mierden	3,0
Rheden	5,9
Rhenen	4,4
Ridderkerk	5,9
Rijssen-Holten	3,2
Rijswijk	7,4
Roerdalen	4,1
Roermond	6,9
Roosendaal	6,6
Rotterdam	12,4
Rozendaal	1,6
Rucphen	5,7
Schagen	3,2
Scherpenzeel	2,9
Schiedam	10,5
Schiermonnikoog	6,4
Schouwen-Duiveland	3,9
's-Gravenhage	11,2
's-Hertogenbosch	5,8
Simpelveld	4,4
Sint-Michielsgestel	2,8
Sittard-Geleen	6,9
Sliedrecht	5,1
Sluis	4,5
Smallingerland	5,4
Soest	5,2
Someren	3,3
Son en Breugel	3,2
Stadskanaal	6,2
Staphorst	2,6
Stede Broec	4,3
Steenbergen	4,8
Steenwijkerland	4,8
Stein	4,1
Stichtse Vecht	4,4
Súdwest-Fryslân	4,4
Terneuzen	5,4
Terschelling	3,8
Texel	3,7
Teylingen	3,4
Tholen	4,5
Tiel	7,0
Tilburg	6,9
Tubbergen	2,9
Twenterand	4,3
Tynaarlo	3,2

Gemeentenaam	Percentage
Tytsjerksteradiel	3,5
Uitgeest	3,2
Uithoorn	5,6
Urk	4,0
Utrecht	5,7
Utrechtse Heuvelrug	3,7
Vaals	5,9
Valkenburg aan de Geul	4,6
Valkenswaard	4,1
Veendam	7,0
Veenendaal	5,0
Veere	2,2
Veldhoven	3,5
Velsen	5,8
Venlo	6,4
Venray	4,8
Vijfheerenlanden	5,0
Vlaardingen	9,0
Vlieland	6,8
Vlissingen	6,6
Voerendaal	3,0
Voorne aan Zee	5,5
Voorschoten	3,7
Voorst	2,9
Vught	4,4
Waadhoeke	4,5
Waalre	2,9
Waalwijk	5,4
Waddinxveen	4,7
Wageningen	3,2
Wassenaar	4,5
Waterland	3,6
Weert	4,5
West Betuwe	3,8
West Maas en Waal	3,6
Westerkwartier	3,7
Westerveld	3,3
Westervoort	5,7
Westerwolde	5,9
Westland	3,9
Weststellingwerf	4,7
Wierden	3,0
Wijchen	4,2
Wijdmeren	4,1
Wijk bij Duurstede	3,7
Winterswijk	4,6
Woensdrecht	4,5

Gemeentenaam	Percentage
Woerden	3,6
Wormerland	3,7
Woudenberg	3,3
Zaanstad	8,1
Zaltbommel	4,2
Zandvoort	7,3
Zeewolde	4,9
Zeist	5,2
Zevenaar	5,1
Zoetermeer	7,1
Zoeterwoude	2,7
Zuidplas	4,5
Zundert	3,3
Zutphen	5,8
Zwartewaterland	3,4
Zwijndrecht	6,8
Zwolle	5,0

Bijlage 3. Afkortingen en Begrippen

Afkortingen

AO – Arbeidsongeschikt
BKR - Stichting Bureau Krediet Registratie
CAK - Centraal Administratie Kantoor
CCBR – Centraal Curatele- en bewindregister
CBS - Centraal Bureau voor de Statistiek
CJIB - Centraal Justitieel Incassobureau
DUO - Dienst Uitvoering Onderwijs
Nibud – Nationaal Instituut voor Budgetvoorlichting
SVB - Sociale Verzekeringsbank
SZW - Ministerie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid
UWV - Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen
Wlz - Wet langdurige zorg
Wmo - Wet maatschappelijk ondersteuning
Wsnj - Wet Schuldsanering Natuurlijke Personen
WW - Wet Werkloosheid
Zvw - Zorgverzekeringswet

Begrippen

Belangrijkste inkomensbron

Indeling naar het inkomensbestanddeel met het hoogste bedrag, waarbij eerst de totalen per hoofdgroepering onderling worden vergeleken. Indien sprake is van inkomen uit eigen onderneming is dit bestanddeel steeds als voornaamste inkomensbron aangemerkt, ook al is er sprake van een gering of zelfs negatief inkomen.

Geregistreerde problematische schulden

Een persoon heeft een geregistreerde problematische schuld als deze aan ten minste één van de volgende criteria voldoet op het peilmoment:

- Heeft een belastingsschuld die in de 12 maanden voor het peilmoment oninbaar is geleden.
- Heeft langer dan 15 maanden een schuld van totaal minimaal 50 euro voor overige belastingaanslagen openstaan bij de Belastingdienst.
- Heeft langer dan 27 maanden een toeslagschuld van totaal minimaal 50 euro openstaan bij de Belastingdienst.
- Heeft een betalingsachterstand bij de DUO van 3 maanden of langer en van minimaal 270 euro.
- Heeft tenminste 36 maanden een betalingsachterstand bij de SVB openstaan en kan deze uitgaande van de afloscapaciteit bij een laag inkomen niet aflossen in de komende 36 maanden. Daarnaast moet het openstaande bedrag in totaal minimaal 50 euro zijn.

- Heeft tenminste 36 maanden een betalingsachterstand bij UWV openstaan en kan deze uitgaande van de afloscapaciteit bij een laag inkomen niet aflossen in de komende 36 maanden. Daarnaast moet het openstaande bedrag in totaal minimaal 50 euro zijn.
- Heeft een bij BKR geregistreerde betalingsachterstand.
- Heeft tenminste 36 maanden een betalingsachterstand bij CAK voor de eigen bijdrage Wlz/Wmo openstaan en kan deze uitgaande van de afloscapaciteit bij een laag inkomen niet aflossen in de komende 36 maanden. Daarnaast moet het openstaande bedrag in totaal minimaal 50 euro zijn.
- Heeft een betalingsachterstand van een Wet Mulder-boete bij het CJIB heeft waarvan de tweede aanmaning ten minste twee maanden openstaat, of zich al in een ernstigere wanbetalersfase bevindt. Daarnaast moet het openstaande bedrag in totaal minimaal 50 euro zijn.
- Heeft tenminste 36 maanden een bijstandsvordering openstaan en kan deze uitgaande van de afloscapaciteit bij een laag inkomen niet aflossen in de komende 36 maanden. Daarnaast moet het openstaande bedrag in totaal minimaal 50 euro zijn.
- Heeft ten minste zes maanden de zorgpremie niet betaald.
- Heeft een bij BKR geregistreerde schuldregeling.
- Volgt een Wsnp-traject.

Huishoudinkomen

Het gestandaardiseerd besteedbaar huishoudinkomen gecorrigeerd voor verschillen in grootte en samenstelling van het huishouden. Deze correctie vindt plaats met behulp van equivalentiefactoren. In de equivalentiefactor komen de schaalvoordelen tot uitdrukking die het gevolg zijn van het voeren van een gemeenschappelijke huishouding. Met behulp van de equivalentiefactoren worden alle inkomens herleid tot het inkomen van een eenpersoonshuishouden. Op deze wijze zijn de welvaartsniveaus van huishoudens onderling vergelijkbaar gemaakt. Het gestandaardiseerd inkomen is een maat voor de welvaart van (de leden van) een huishouden.

Herkomst

Kenmerk dat weergeeft in welk land iemand geboren is of waar diens ouders geboren zijn.

Leeftijd

Leeftijd op peilmoment van het verslagjaar (1 januari).

Opleidingsniveau

Hoogst behaalde opleidingsniveau:

- Laag: Dit omvat onderwijs op het niveau van basisonderwijs, het vmbo, de eerste drie leerjaren van havo/vwo en de entreeopleiding, de voormalige assistentenopleiding (mbo1);
- Middelbaar: Dit omvat de bovenbouw van havo/vwo, de basisberoepsopleiding (mbo2), de vakopleiding (mbo3) en de middenkader- en specialistenopleidingen (mbo4);
- Hoog: Dit omvat onderwijs op het niveau van hbo of wo.

Het opleidingsniveau wordt bepaald aan de hand van het opleidingsniveaubestand. Dit bestand is gebaseerd op gegevens uit diverse registers (o.a. onderwijsregistraties) en de Enquête BeroepsBevolking (EBB). Alhoewel de dekkingsgraad hoog is, vertegenwoordigt het bestand niet de

gehele doelpopulatie. Om representatieve schattingen te verkrijgen van het opleidingsniveau voor de integrale bevolking of deelpopulaties daarvan, bevat het bestand een ophooggewicht. Deze is ook in dit onderzoek gebruikt. Zoals in ieder steekproefonderzoek hebben de opgehoogde aantallen een onnauwkeurigheidsmarge.

Peilmoment

De datum waarop gemeten is of er sprake is van geregistreerde problematische schulden bij personen. Het betreft in dit onderzoek 1 januari 2021, 1 januari 2022 en 1 januari 2023.

Type huishouden

Typering van een huishouden op basis van de onderlinge relaties van de personen binnen een huishouden.